

פרשת וארא – קידוש ה' של הצפרדעים

במדרש שיר השירים רבה (ז ח) מסופר שנבוכדנאצר מלך בבל בנה פסל בבקעת דורא, והוא רצה שנציגים מכל העולם יתכנסו לשם וישתחוו לפסל. על חנניה, מישאל ועזריה הוטל להיות הנציגים של עם ישראל. חנניה, מישאל ועזריה הלכו ליחזקאל הנביא לשאול אותו מה עליהם לעשות, אמר להם יחזקאל שיתחבאו ובכך ימנעו מלהשתחוות לצלם. אמרו לו חנניה, מישאל ועזריה שזו לא עצה טובה, כי ברגע שכולם ישתחוו, יגידו שגם היהודים השתחוו, כי יהיה קשה לראות מי לא נמצא, ויהיה בכך חילול השם. שאל אותם יחזקאל: אז מה אתם רוצים לעשות? והם ענו לו שהם רוצים להיות שם בטכס, וכשכולם ישתחוו, הם יעמדו ולא ישתחוו.

אמר להם יחזקאל: הרי מלך בבל איים שמי שלא ישתחוה ייזרק לכבשן האש וימות. אמרו לו חנניה, מישאל ועזריה: אנחנו הולכים לקדש את שם השם, ולכן לא אכפת לנו אם נמות. ביום המיועד השתחוו לפסל כל נציגי העולם חוץ מחנניה, מישאל ועזריה. מיד מלך בבל ציווה להשליך אותם לכבשן האש. נעשה להם נס, האש לא שרפה אותם, והם יצאו מכבשן האש חיים ושלמים.

במסכת פסחים (נג:) אמרו רבותינו שחנניה, מישאל ועזריה למדו שצריך למות על קידוש השם מהצפרדעים שבפרשה.

בפרשה מסופר שניתנו כמה משימות לצפרדעים: להגיע לבית פרעה, לבתי עבדיו, לבתי העם, וגם להיכנס לתנורים החמים. כדי לקדש שם שמים, היו צפרדעים שקפצו לתנורים החמים למרות שהם ידעו שהם ימותו שם, ומהם למדו חנניה, מישאל ועזריה. בסוף המכה מתו כל הצפרדעים: "וימותו הצפרדעים מן הבתים, מן החצרות, ומן השדות" (ח ט)

כתב בעל הטורים: על הצפרדעים שקפצו לתנורים לא כתוב שמתו, אלא הם קיבלו שכר על רצונם לקדש את שם השם, ונשארו בחיים.

על קידוש השם כתב הרמב"ם בפרק החמישי של הלכות יסודי התורה: כל ישראל מצווים על קידוש השם שנאמר "ונקדשתי בתוך בני ישראל" (ויקרא כב לב), ואם קידש את השם ברבים כדניאל שהתפלל בניגוד לגזרת המלך דריווש, ונזרק לגוב האריות, כפי שמסופר בספר דניאל פרק ג, כחנניה, מישאל ועזריה שסירבו להשתחוות לצלם, והושלכו לכבשן האש (דניאל פרק ג), וכרבי עקיבא וחבריו שמסרו נפשם על לימוד תורה ונהרגו על כך (סנהדרין קי:), הרי הוא מגיע למעלה הגבוהה ביותר שאפשר להגיע אליה בעבודת השם.

כתב השלי"ה שעל קידוש השם מברכים: אשר קידשנו במצוותיו וציוונו לקדש שמו ברבים.

במשך הדורות יהודים רבים מתו בגלות על קידוש השם, ברוך השם שאנחנו זוכים לגור בארץ ישראל, ולקדש את שם השם מתוך חיים של אמונה ויראת שמים.